

HAUKUR HARÐARSON

RAUNFÆRNIMAT Í HLJÓÐVINNSLU, ÍSLENSKI HLUTI REVOW-VERKEFNISINS

Haukur Harðarson

Á Íslandi snerist tilraunahluti REVOW um raunfærnimat á móti færni viðmiðum í hljóðvinnslu. Í greininni hér á eftir er lagt mat á hvernig til tókst og fyrst og fremst frá sjónarhóli verkefnastjórans.

Kynning fyrir hagsmunaaðilum og sátt um aðferðafræði

Það er mikill faglegur áhugi á hljóðvinnslu, bæði hjá stéttarfélagi, einstaklingum og fyrirtækjum. Eftir kynningu fyrir hagsmunaaðilum fagsins á aðferðafræði og möguleikum REVOW-verkefnisins var ákveðið að hefja samstarf. Stofnaður var stýrihópur fyrir verkefnið með fulltrúum fyrirtækja, stéttarfélags og öðrum þeim sem komu að framkvæmd verkefnisins, alls 13 einstaklingum. Rúmlega helmingur þeirra var fulltrúar fyrirtækja.

Stýrihópurinn reyndist ómetanlegur við stefnumótandi ákvarðanir og kynningu á verkefninu. Árangur verkefnisins sýnir fram á mikilvægi þess að hagsmunaaðilar komi snemma að ferlinu. Það er oft talað um að atvinnulífið eigi að koma meira að mótun á færni kröfum vegna starfa. Í verkefninu kom í ljós að fulltrúar atvinnulífsins hafa bæði getu og vilja til að koma beint að þeirri vinnu.

Eitt af fyrstu verkefnum stýrihóps var að greina ávinning einstakra hagsmunaaðila af verkefninu. Niðurstaðan reyndist ágætis leiðarljós í vinnunni fram undan og var eftirfarandi:

- Það var fengur fyrir fyrirtæki innan greinarinnar af því að votta færni við uppbyggingu innan fyrirtækis vegna ráðninga og til að geta sýnt fram á þekkingu þegar sóst væri eftir verkefnum.

- Stéttarfélagið sá sér hag í því að koma meira að fræðslumálum fyrir hönd félagsmanna sinna, bæði til að styrkja stöðu félagsmanna og félagsins sjálfs.
- Einstaklingar höfðu ávinning af því að geta sýnt fram á færni sína bæði við ráðningar og einnig þegar þeir sóttust eftir einstökum verkefnum.
- Það er augljós kostur fyrir starfsgreinina að vinna upp færni viðmið sem gætu síðan nýst við mótun og þróun formlegs náms.

Að máta yfirviðmið við starfsgreinina og búa til undirviðmið við þau

Starfslýsingar reyndust vera mikilvægt leiðarljós við gerð færni viðmiða. Lögð var áhersla á að starfslýsingar endurspegluðu raunveruleg störf í hljóðvinnslu, væru stuttar og lýstu ábyrgð, hlutverki og sjálfstæði.

Eftir greiningu lágu fyrir þrjár starfslýsingar en ákveðið var að bjóða upp á raunfærnimat á móti tveim þeirra. Næsta skref var að máta þær við þau 12 yfirviðmið sem þróuð voru í REVOW og gera undirviðmið. Sú vinna gekk vel og virtust yfirviðmiðin falla vel að starfsgreininni.

Yfirviðmið REVOW byggjast ekki eingöngu á faglegum þáttum. Þar eru einnig viðmið sem snúa að sjálfstæði og samskipta-, skipulags-, og samstarfsfærni. Stjórnendur lögðu frá upphafi áherslu á að þessi viðmið væru jafn mikilvæg og faglegu viðmiðin. Einstaklingur, sem ekki hefði færni í samskiptum eða ætti í erfiðleikum í hópstarfi, ætti lítið erindi í þessa starfsgrein.

Hljóðtækni er grein sem felur í sér talsverða sérhæfingu. Í upphafi varð mikil umræða í fag- og stýrihóp um hversu mikil áhersla ætti að vera á sérhæfingu eða hvort væri hægt að ná sömu markmiðum með einfaldari ramma. Taflan yfir sérhæfinguna tók því miklum breytingum, á köflum varð hún mjög stór en á endanum var lögð áhersla á einfaldleikann. Sú vinna var nokkuð tímafrek en gekk vel. Umræðan var lausnamiðuð og brýnt þótti að gefa hugmyndum tíma. Sumt sem þótti gott í fyrstu féll við nánari skoðun. Reynslan úr verkefninu staðfesti réttmæti þeirrar ákvörðunar því eftir að fyrsti hópurinn hafði lokið raunfærnimati var hún einfölduð enn frekar.

Starfslýsing	EQF	Gróf þýðing á EQF-stigi		
Vinnur almennt undir leiðsögn annarra en getur framkvæmt einfaldari verk á afmörkuðum sviðum.	3	Þekking á staðreyndum, reglum, ferlum og hugtökum á ákveðnu sviði.	Hagnýt og vitræn færni til að leysa almenn vandamál.	Taka ábyrgð á að ljúka verki í vinnu í samhengi sem er stöðugt.
Hefur þekkingu til að vinna sjálfstætt að verkefnum, taka faglegar ákvarðanir, bregðast við óskum stjórnenda/ verkkaupa, koma að stýringu verkefna og veitir ráðgjöf á sjálfstæðan hátt.	4	Hagnýt og fræðileg þekking í breiðu samhengi innan ákveðins sviðs.	Sérhæfð, vitræn og hagnýt færni í almennum lausnum vandamála.	Skipuleggja vinnu/nám sem oftast er fjárfest og fyrirsjáanlegt en getur breyst.

Að meta lærdómsviðmið (learning outcome) inn í Evrópska viðmiðarammann um ævinám Evrópu (EQF)

Lykillinn að því mati voru starfslýsingarnar tvær sem áður höfðu verið samdar. Þegar þær voru bornar saman við EQF-rammann reyndist auðvelt að meta störf inn í rammann. Niðurstaðan var að störf sem búið var að lýsa væru á EQF stigi 3 og 4.

EQF-ramminn er ekki vel þekktur hér á landi og var því fyrirfram óvissa um hvernig gengi að nota hann í þessum tilgangi. Í ljós kom að fulltrúar atvinnulífsins áttu auðvelt með að „lesa“ rammann og tengja við starfslýsingar. Hann virðist því vera ágætlega tengdur atvinnulífinu og einfaldur í notkun. Það var athyglisvert að þessi vinna tók styttri tíma en gert var ráð fyrir í upphafi og enginn ágreiningur kom upp milli hagsmunaaðila varðandi niðurstöðu.

Að framkvæma raunfærnimat á móti færni viðmiðum og gefa út staðfestingu á færni

Matsferlið í heild sést á næstu síðu.

Gæði og áreiðanleiki er lykillinn að vönduðu raunfærni-mati. Það þarf að nota „réttu“ verkfærin og starfsgreinar og einstaklingar kalla á mismunandi verkfæri.

Í REVOW-verkefninu var um að ræða fagleg og persónuleg færni viðmið. Því var mikilvægt að finna matstæki sem gæti mælt báða þessa þætti. Lausnin í þessu tilviki var að

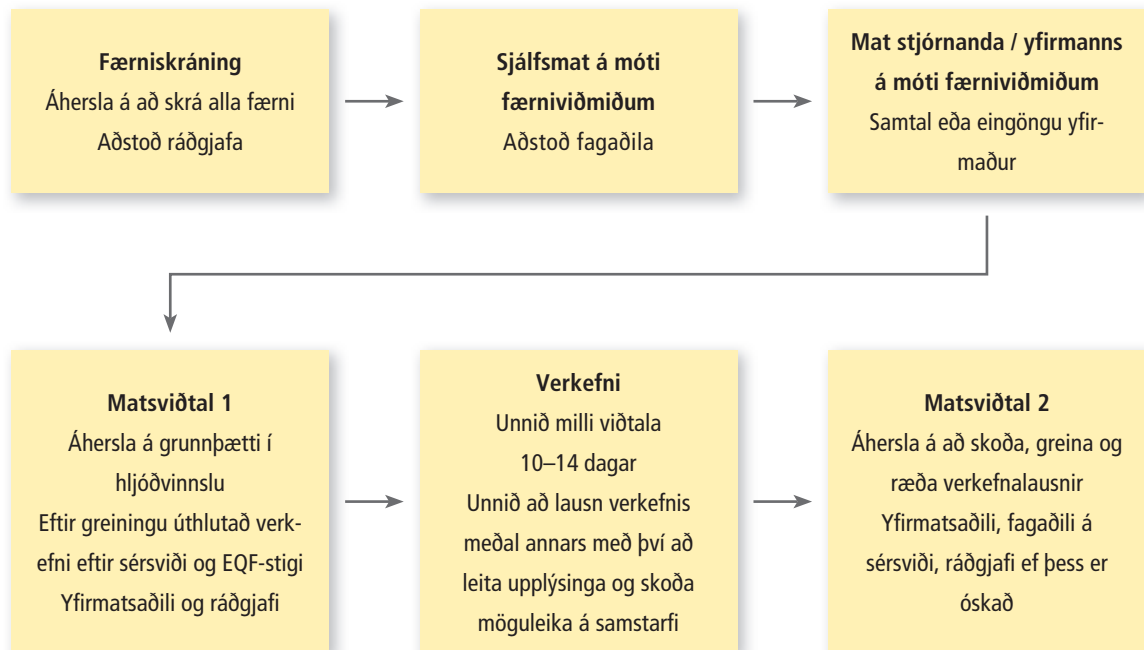
þátttakendur fengu í hendur raundæmi sem þeir áttu að leysa. Lagt var upp með að verkefnavinnan líktist daglegri vinnu hljóðmanna en á mismunandi getustigum og miðaðist við sérhæfingu viðkomandi starfsmanns. Lausn raundæmisins var síðan uppistaðan í síðara matsviðtali. Þetta reyndist vel og átti vel við færni viðmiðin sem voru sett fram. Það var áhugavert að sjá að í flestum tilvikum lögðu þátttakendur mikla vinnu í úrlausn verkefna.

Niðurstöður og viðurkenningarskjöl

Í umræðum um hvernig birta ætti niðurstöður komu fram tvö sjónarmið. Af hálfu fyrirtækjanna var lögð áhersla á að viðurkenningarskjöl sýndu bæði styrkleika og veikleika en áhersla stéttarfélagssins var að veikleikarnir væru fyrst og fremst niðurstöður fyrir einstaklinginn til að vinna með. Niðurstaðan var sú að útbúin voru tvö viðurkenningarskjöl, annars vegar niðurstaða sem lýsti almennri getu, EQF-stigi og sérhæfingu og hins vegar skjal þar sem lagt var mat á einstök færni viðmið. Niðurstöður voru í umsagnarformi.

Dæmi um almenna niðurstöðu:

Hefur þekkingu til að vinna sjálfstætt að verkefnum, taka faglegar ákvarðanir, bregðast við óskum stjórnenda/ verkkaupa, koma að stýringu verkefna og veitir ráðgjöf á sjálfstæðan hátt.

EQF 4 – sérsvið Lifandi

Í ýtarlegri niðurstöðunni bættist síðan við umsögn um einstaka færniþætti og fjallað var um alla færniþætti sem metnir voru. Ýtarlegri umsögnin er ekki síst hugsuð til skilgreina hvar æskilegt væri að viðkomandi bætti við sig og einnig geta þátttakendur notað hana til að sýna fram á færni ef þeir kjósa að gera svo.

Dæmi um umsögn um einstakan færniþátt:

Skipulags-, samstarfs- og aðlögunarhæfni: Góð. Ferlið við upptökur liggur vel fyrir. Mætti skipuleggja ferlið betur áður en lagt er af stað. Sýnir þörfum viðskiptavina góðan skilning og heldur þeim upplýstum um gang mála.

Lokaorð

Alls luku 24 einstaklingar raunfærnimati í hljóðvinnslu. Meðalaldur þeirra var 33,2 ár og starfsreynsla við hljóðvinnslu var að meðaltali 12,3 ár. Annar hópur er kominn af stað og sá

þriðji tilbúinn. Verkefnið gekk vel, atvinnulífið og skólakerfið var tilbúið að taka þátt með opnum huga. Meðal annars er unnið að yfirfærslu viðmiða sem urðu til í REVOW-verkefninu yfir í skólanámið og vinna er hafin við að skilgreina færni viðmið eftir REVOW-aðferðafræðinni fyrir ljóstækna. Þar verða búin til ný fagleg undirviðmið en gert er ráð fyrir að nota sömu persónulegu viðmiðin.

Ferlið hefur verið mjög lærdómsríkt fyrir Fræðslumiðstöð atvinnulífsins og verða afurðir þess notaðar með beinum og óbeinum hætti við þróun og innleiðingu á raunfærnimati í nánustu framtíð.